

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Природничо-географічний факультет

Кафедра загальної та регіональної географії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методика навчання географії

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри загальної та
регіональної географії

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Методика навчання географії
Викладач	Корнус Олеся Григорівна
Профайл викладача	https://pgf.sspu.edu.ua/kolektyv-kafedry-geografia
E-mail:	zavgeogr@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=4721
Консультації	Консультації проводяться у вівторок о 14:30 год.; групові або одноосібні. Також можливі он-лайн консультації через інтернет ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.

Анотація до дисципліни

Навчальний курс «Методика навчання географії» вивчає структуру і зміст шкільної географічної освіти, встановлює закономірності й розкриває особливості процесу навчання географії в школі, розробляє раціональні сучасні методи, прийоми, інноваційні засоби і форми навчальної діяльності, в процесі якої відбувається свідоме оволодіння учнями системою знань із шкільного курсу географії та формуються відповідні вміння і навички, щодо їх застосування; озброює вчителя необхідним методичним апаратом для самостійної творчої діяльності, сприяє зростанню його методичної майстерності та підвищенню професійного рівня. У результаті вивчення курсу студенти повинні вміти: складати календарно-тематичні плани, проектувати уроки географії різних типів, планувати навчально-пізнавальну діяльність учнів на цих уроках, розробляти плани заняття гуртка, методичні плани-розробки різних форм позакласних заходів; застосовувати професійні компетенції у навчально-виховному процесі з географії, спрямовувати їх на організацію активної пізнавальної діяльності школярів і формування їхніх інтелектуальних здібностей; ефективно підбирати та використовувати на уроках і в позакласній діяльності сучасні педагогічні технології та інноваційні засоби навчання; реалізувати на уроках локальні принципи навчання географії – краєзнавчий, екологічний, економічний, зв'язку з життям, наочний та ін. робити аналіз і самоаналіз уроку, позакласної форми навчання.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: полягає в системно-аналізуючому вивченні основ шкільної географії та методики її викладання, на базі якого формується професійність самостійного мислення майбутніх вчителів географії.

Завдання курсу:

- **навчальні:** забезпечити засвоєння теоретичних засад методики навчання географії на основі компетентнісного підходу до побудови його змісту, психодідактичних засад формування географічних знань, істотного арсеналу технологій навчання;

- **методичні:** навчити самостійно визначати зміст і методичний апарат навчання географії в школі (методи, методичні прийоми, засоби та форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів); вміти диференціювати навчальний матеріал на основний (поняття, причинно-наслідкові зв'язки, закономірності, світоглядні ідеї) та допоміжний;
- **дослідницькі:** сформувати вміння працювати з науково-методичною літературою, самостійно проводити наукові дослідження з методики навчання географії, здійснювати діагностування ефективності процесу формування географічних компетентностей, використовувати психологічні методи дослідження особливостей засвоєння учнями навчальної інформації;
- **конструктивні:** навчити аналізувати шкільні програми, підручники та інші засоби навчання і доцільність застосування дидактичних інструментів у навчально-виховному процесі, проектувати зміст навчання, різні види пізнавальної діяльності учнів і способи їхнього включення у процес навчальної діяльності, планувати педагогічну діяльність учителя (календарно-тематичне планування, проектування уроків, позаурочних заходів тощо);
- **організаторські:** забезпечити оволодіння навичками організації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці та коригування в процесі ведення уроку, вивчення ступеня і глибини засвоєння програмного матеріалу та його корекції, рівня сформованості інтелектуальних вмінь школярів та їхнього наукового світогляду;
- **практичні:** виробити вміння користуватися методичним апаратом навчання географії; підготувати майбутніх учителів до здійснення навчально-виховного процесу у всій його різноманітності; забезпечити опанування алгоритмізованими елементами педагогічних технологій та сформувати творче ставлення до їх впровадження.

Формат дисципліни

Ознаки дисципліни	
Рік викладання	2021/2022
Освітній ступінь	бакалавр
Курс навчання	3-4
Семестр	6,7
Формат курсу	очний/заочний
Обов'язкова /вибіркова	обов'язкова
Кількість кредитів/годин	9/270 I семестр – 120 год. II семестр – 150 год.
Кількість розділів	I семестр – 2 розділи II семестр – 1 розділ
Форма контролю	I семестр – залік II семестр – екзамен
Лекції	I семестр – 26 год.

	II семестр – 28 год.
Лабораторні заняття	I семестр – 28 год. II семестр – 26 год.
Консультації	I семестр – 2 год. II семестр – 2 год.
Самостійна робота	I семестр – 64 год. II семестр – 94 год.

Результати навчання

Знання	<p>ПРЗ 1. ПРЗ 2. ПРЗ 3. ПРЗ 4. ПРЗ 5. ПРЗ 7. ПРЗ 8. ПРЗ 11.</p>	<p>Знає та розуміє факти і події історичного минулого та сьогодення українського народу. Визначає знання взаємозв'язку науки з філософією та освітою, сутності філософії освіти та перспективи її розвитку.</p> <p>Знає та розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру географічних, біологічних, педагогічних та психологічних наук.</p> <p>Показує знання основ усного та писемного професійного спілкування, норм сучасної української літературної мови та іноземної мови щодо професійного спілкування, основ ділового етикету. Знає та розуміє словотворчий мінімум відповідної іноземної мови, граматичного мінімуму (морфологія, синтаксис) та лексичного мінімуму відповідної галузі науки і розмовних тем.</p> <p>Демонструє знання та розуміння на базовому рівні можливостей використання апаратної і програмної складових інформаційної системи, ГІС-технологій в географічних, біологічних, педагогічних та психологічних науках.</p> <p>Демонструє знання етапів та сучасних методів наукового дослідження в географії, біології та здоров'я людини і методиці їх навчання, системи та сутності основних понять та термінів. Розуміє основні методології проведення наукових досліджень.</p> <p>Показує знання та розуміння техніко-економічних особливостей основних галузей промисловості та їх основних технологічних схем виробничих процесів. Називає значення категорії «господарство» та співвідношення його з поняттям «економіка», періоди розвитку світового господарства, провідні риси сучасного етапу розвитку світового господарства.</p> <p>Показує знання концептуальних основ інноваційних методів, педагогічних технологій, демонструє знання й розуміння методики підготовки і проведення різних типів уроків, самостійної і дослідної роботи та сучасної системи оцінювання знань учнів. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів закладу загальної середньої освіти та теоретичні основи процесів навчання, виховання і розвитку особистості учнів закладу загальної середньої освіти.</p> <p>Показує знання та розуміння різноманітних способів і засобів створення картографічного зображення.</p>
--------	---	---

		Демонструє знання основних прийомів аналізу та використання картографічних творів.
Уміння	ПРУ 2. ПРУ 3. ПРУ 4. ПРУ 6. ПРУ 8. ПРУ 10.	<p>Володіє основами професійної культури, здатний до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою, а також володіє іноземною мовою на рівні, необхідному для роботи з науково-методичною літературою. Створює документи та професійні тексти відповідно до норм української мови.</p> <p>Уміє самостійно проводити уроки та застосовує методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів; планує структуру, зміст, процес організації уроків географії і біології та здоров'я людини із застосуванням новітніх технологій навчання.</p> <p>Організовує та проводить різні види досліджень навчального та наукового характеру. Висвітлює результати науково-теоретичних і дослідницьких пошуків у курсових, кваліфікаційних роботах та проявах наукової творчості.</p> <p>Використовує принципи, підходи, методи дослідження при вивченні географічних процесів та об'єктів. Уміє застосовувати комплексний підхід до вивчення взаємопов'язаних явищ і процесів природно-суспільної взаємодії.</p> <p>Планує, проектує і укладає тематичні карти. Застосовує різноманітні методи і способи аналізу інформації за картами, картографічними творами в освітній діяльності. Аналізує й порівнює зміст різноманітних картографічних творів.</p> <p>Володіє інформаційно-комунікаційними технологіями навчання. Аналізує текстові та числові дані в середовищі табличного процесора. Розробляє і представляє презентаційні матеріали в середовищі редактора презентацій. Застосовує доступні мережеві ресурси для пошуку і аналізу інформації.</p>
Комунікація:	ПРК 1. ПРК 2.	<p>Організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності.</p> <p>Розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.</p>
Автономія і відповідальність:	ПРА 1. ПРА 2.	<p>Уміє вчитися упродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності.</p> <p>Уміє створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище.</p>

Тематичний план вивчення дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади методики навчання географії. Засоби навчання географії та контроль навчальних досягнень учнів

Тема 1.1. Методика географії як наука. Предмет, завдання та об'єкт методики навчання географії. Зв'язок методики навчання географії в школі з іншими науками. Історія розвитку методики навчання географії

Тема 1.2. Структура і зміст сучасного курсу географії. Компоненти змісту шкільної географії. Методи науково-педагогічних досліджень у шкільній географії. Склад навчально-методичного комплексу з географії. Концепція Нової української школи. Ключові компетентності і предметні географічні компетентності.

Тема 1.3. Принципи навчання географії.

Тема 1.4. Поняття про методи навчання як дидактичну категорію та їх класифікація. Група методів навчання за навчально-пізнавальною діяльністю. Група методів навчання за джерелами знань. Вимоги до вибору методів навчання.

Тема 1.5. Засоби навчання і робота з ними. Дидактичні цілі використання засобів наочності. Загальні вимоги до методики використання засобів наочності на уроках географії. Види засобів наочності, які використовуються у процесі навчання географії в школі та методика роботи з ними. Кабінет географії. Географічний майданчик.

Тема 1.6. Методика роботи з підручниками. Види роботи з підручником. Загальні методичні вимоги до роботи з підручником.

Тема 1.7. Методи роботи з географічною картою. Види навчальних карт. Вимоги до учнів в знанні карти і умінні її читати. Підведення учнів до розуміння географічної карти. Навчання читанню географічної карти і прийоми роботи з нею. Робота із спеціальними картами підручника і атласу. Зіставлення географічних карт. Вивчення по карті географічної номенклатури. Викреслювання картосхем на класній дошці. Робота з контурними картами. Глобуси, їх значення і використання у викладанні географії. Використання електронних атласів.

Тема 1.8. Використання графічно-знакових географічних навчальних моделей. Робота зі статистичними показниками. Методичні особливості роботи з цифровим матеріалом. Робота з типовими планами.

Тема 1.9. Географічні картини і методи роботи з ними. Навчальні кінофільми і методи роботи з ними. Демонстрація колекцій і моделей. Досліди в навчанні географії. Географічне спостереження.

Тема 1.10. Інформаційно-комунікаційні технології в методиці навчання географії. Дидактичні можливості інформаційно-комунікаційних технологій. Можливості використання інтерактивної дошки на уроках географії. Використання інтерактивних сервісів на уроках географії.

Тема 1.11. Методи контролю, перевірки й оцінки предметно-географічних компетентностей учнів. Функції контролю, перевірки і оцінки предметно-географічних компетентностей учнів. Поточна перевірка знань. Періодичний (тематичний) контроль. Підсумковий контроль. Контрольні роботи. Оцінювання предметно-географічних компетентностей учнів.

Методи усного контролю. Письмовий контроль. Тестовий контроль. Перевірочні роботи. Індивідуальні картки-завдання. Компетентнісно-орієнтовані завдання з географії.

Розділ 2. Форми організації навчання географії

Тема 2.1. Урок – основна форма проведення навчання географії. Класно-урочна система. Вимоги до уроку географії. Складання календарного плану роботи. Підготовка вчителя до уроку та його планування.

Тема 2.2. Типи уроків. Нетрадиційні типи уроків. Елементи уроку. Форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці. Домашня робота з географії.

Розділ 3. Методика навчання окремих курсів географії у школі

Тема 3.1. Методика навчання курсу «Загальна географія» – 6 клас. Мета і завдання курсу. Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Тема 3.2. Методика навчання курсу «Географія материків і океанів». Мета і завдання курсу. Структура курсу. Методичні особливості курсу.

Тема 3.3. Методика навчання шкільного курсу «Україна у світі: природа, населення». Мета і завдання курсу. Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Тема 3.4. Методика навчання шкільного курсу «Україна і світове господарство». Мета і завдання курсу. Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Тема 3.5. Методика навчання шкільного курсу «Географія: регіони та країни» (10 клас) Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Тема 3.6. Методика навчання шкільного курсу «Географічний простір Землі» (11 клас). Основний зміст. Методичні особливості курсу.

Розділ 4. Методичні особливості організації позакласної роботи з географії

Тема 4.1. Позакласна робота з географії. Форми позакласної роботи. Методи позакласної роботи. Основні форми позакласної роботи з географії. Методика організації і проведення географічного гуртку в школі. Факультативи. Наукові товариства. Географічні клуби. Географічне товариство. Шкільні музеї. Навчальні екскурсії з географії. Організація фенологічних спостережень.

Тема 4.2. Географічне краєзнавство в школі. Освітньо-виховне значення географічного краєзнавства в школі. Система географічного краєзнавства в школі. Зміст і обсяг краєзнавчих даних в шкільних курсах географії. Значення краєзнавчого принципу у викладанні географії.

Політика дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни потребує: виконання тестових завдань, самостійної роботи тощо; підготовки до практичних занять; робота з інформаційними джерелами, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з

відповідної теми; вивчення конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі тощо.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: теоретичні засади методики навчання географії; засоби навчання географії та контроль навчальних досягнень учнів; типи уроків та методика їх проведення; позакласна робота в школі. Розв'язання практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам, що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Забороняється запізнюватись на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані на консультаціях. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань з основних питань теми. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу. Під час контрольних заходів забороняється використовувати джерела інформації, усні підказки, письмові роботи інших осіб, друківані книги, методичні посібники, телефони, планшети. Забороняється користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням.

Академічна доброчесність

Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Неприпустимо надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль навчальних досягнень здійснюється протягом семестру на практичних заняттях. Результати (кількість набраних балів) фіксує викладач.

Використовуються такі форми поточного опитування: усна відповідь за лекційними матеріалами, тестування, контрольна робота з відкритими питаннями, заслуховування повідомлень студента з довідковою інформацією, реферати, створення презентації з її обов'язковим показом та повідомленням, участь у обговоренні питань для контролю знань на практичних заняттях.

Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни і спрямований на необхідне корегування самостійної роботи студента. Сюди входить: методи усного контролю – бесіда, розповідь, доповідь студента, роз'яснення, відповіді на запитання. Усний контроль проводиться майже на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома студентів на початку вивчення навчальної дисципліни. Результати поточного контролю є складовою визначення підсумкової оцінки і враховуються науково-педагогічним працівником при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни. До поточного контролю також відноситься виконання практичних завдань, бали за які враховуються у підсумкову оцінку.

При контролі виконання завдань, які винесені для самостійного, опрацювання, оцінці підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; вміння застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; написання рефератів; підготовка доповідей, презентацій тощо. Результати самостійної роботи фіксуються в журналі обліку роботи викладача. Бали, набрані студентом за виконання завдань з самостійної роботи, додаються до суми балів, набраних студентом з інших видів навчальної роботи з дисципліни.

У кінці семестру проводиться підсумкова контрольна робота. До контрольних заходів допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю. Результати контрольного заходу студента, який не з'явився на нього, також оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

Вид контролю за I семестр – залік. Семестровий залік – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр. Залік виставляється викладачем автоматично за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені робочою програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка обраховується в кінці семестру, як сума балів за виконання всіх видів робіт. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Структура проведення семестрового контролю відображається та доводиться до відома студентів на першому занятті.

Екзамен проводиться після вивчення всього навчального курсу. Якщо студент виконав всі завдання практичних занять, звітував про результати самостійної роботи, написав підсумкову контрольну роботу, то він одержує відповідні бали за перераховані види роботи (не менше 35 балів) і допускається до здачі екзамену. На екзамен виділяється 25 балів. Екзамен проводиться згідно графіку та проходить в усній формі за білетами. Питання до підготовки до екзамену студент може отримати на кафедрі загальної та регіональної географії. Явка на екзамен студентів обов'язкова.

Для студентів заочної форми навчання підсумковий контроль проводиться в період заліково-екзаменаційної сесії за обов'язкової присутності студента. Для складання підсумкового контролю студентами заочної форми навчання розробляються тести або контрольні роботи з відкритими питаннями. Відповідно до вимог, об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача здійснюється наступним чином: під час складання заліку з дисципліни кожен студент отримує завдання (тест або контрольну роботу). До залікової оцінки включається виконання самостійної роботи студента, яку він отримав під час попередньої сесії. Форма проведення: письмово-усна. Екзамен для студентів заочної форми проходить в усній формі за білетами. На екзамен виділяється 25 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з методики навчання географії; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що випливають з наявних даних. на основі проблемної ситуації, виділяє проблему, конструює гіпотези і перевіряє їх. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно справляється із класифікаціями, типологіями та іншими видами застосування знань, показує знайомство з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних робіт, володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом методики навчання географії.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його; який не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозмінений, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
60-63	самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача, намагається зробити звіт про виконані дії.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
40-36	надійно засвоїв програмний матеріал, що відведений на самостійне опрацювання; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, пов'язує теоретичні знання з практичними навичками та вміє обґрунтувати прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних завдань. При цьому студент не має утруднень з відповіддю на видозмінені завдання, демонструє володіння різноманітними методами і прийомами наукового дослідження, виявляє знайомство не тільки з навчальною, але й монографічною та іншою довідковою літературою.
35-30	твердо знає програмний матеріал, що відведений на самостійне опрацювання, грамотно й по суті викладає його; не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних завдань, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозміненій, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача.
29-24	має знання лише основного програмного матеріалу, що відведений на самостійне опрацювання, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних завдань.
23-1	не знає більшої частини програмного, що відведений на самостійне опрацювання, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Для заліку

Поточний контроль																Разом	Сума
РОЗДІЛ 1												РОЗДІЛ 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	60	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	5	5	5	5	5	5		
Контроль самостійної роботи																40	
2	6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	4	2		

Для екзамену

Поточний контроль											Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
РОЗДІЛ 3														
T20	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	T28	T29	50	75	25	100	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5					
Контроль самостійної роботи											25			
2	2	2	2	2	3	3	3	3	3					

Згідно Положення «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» від 27.04.2020 р., можливе зарахування результатів навчання з окремої

теми/тем, розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основні:

1. Бенедюк В. В. Методика навчання географії: Методичні матеріали. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2016. 56 с.
2. Бенедюк В. В. Методика підготовки студентів вищої школи до педпрактики та її організація: Методичні матеріали. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2016. 28 с.
3. Вішнікіна Л. П. Компетентнісне навчання географії в основній школі: монографія. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. 407 с.
4. Євтушевська Т. С. Компетентнісний підхід під час викладання географії // Географія. 2016. № 1 – 2 (293 – 294). С. 2 – 16.
5. Зубрицька Т. Ф. Сигнальні загадки як прийом розвитку критичного мислення // Географія. 2016. № 19 – 20 (311 – 312). С. 17 – 19.
6. Касіяник І.П., Мисько В.З. Методика навчання географії (теоретичний аспект). Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута»», 2017. 214 с.
7. Малая О. І. Розвиток пізнавальної компетентності учнів як один із засобів формування успішної особистості // Географія. 2017. № 5 – 6 (321 – 322). С. 10 – 14.
8. Назаренко Т. Г. Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання). Х.: ВГ «Основа», 2016. 112 с.
9. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Викладання дидактики географії : Навчальний посібник. К.: ДП"Прінт Сервіс", 2016. 240 с. http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/Samoylenko_Tupuzov.pdf
10. Свиридова О. І. Сучасні прийоми педагогічної техніки на уроках географії // Географія. 2017. № 9 – 10 (325 – 326). С. 7 – 13.

Додаткові:

1. Бенедюк В. В. Основи викладання географії: Методичні розробки практичних робіт. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2010. 59 с.
2. Практикум по методике обучения географии : учеб. пособие для студ. вузов / В.Д. Сухоруков, Д. П.Финаров, Н.О.Верещагина, Т.В. Вилейто. М. : Издательский центр «Академия», 2010. 144 с.

3. Самойленко В. М., Вішнікіна Л. П. Створення та застосування тестів у навчанні географії // Педагогіка вищої та середньої школи: Збірник наукових праць. Випуск 32. Кривий Ріг. 2011. С. 15–29.
4. Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П., Япринець Т.С. Методика навчання географії : Навчальний посібник-практикум. Полтава: ПП Шевченко, 2014. 190 с.
5. Статті в методичних журналах “Географія і основи економіки в школі”, “Рідна школа”, “Географія в школі”.
6. Топузов О. М. Педагогічні технології як основа творчої діяльності вчителя географії / О. М. Топузов, Л. П. Вішнікіна // Педагогічний альманах: Збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: РПО, 2011. Випуск 10. С. 52–57. 5.
7. Топузов О.М., Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П. Загальна методика навчання географії: Підручник [з грифом МОНМС України]. К.: ДНВП «Картографія», 2012. 512 с.

Інформаційні ресурси

1. Освітній портал // www.osvita.ua
2. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України // www.mon.gov.ua
3. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (закон);
4. <http://mgov.ua/activity/education/reforma-osviti/klyuchovi-noveli-zakonu-ukrayini-pro-osvitu.html> (презентація)
5. Концепція нової української школи. <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Кобернік С.Г. та ін. Методика викладання географії в школі: Навчально-методичний посібник. К.: Стафед – 2, 2000. 320 с.
2. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Викладання дидактики географії : Навчальний посібник. К.: ДП "Прінт Сервіс", 2016. 240 с.
http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/Samojlenko_Tupuzov.pdf
3. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Дидактика географії : монографія (електронна версія). К.: Ніка-Центр, 2013. CD (40 Мб). 570 с.
http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/Samojlenko_dydaktyka.pdf
4. Топузов О.М., Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П. Загальна методика навчання географії: Підручник [з грифом МОНМС України]. К.: ДНВП «Картографія», 2012. 512 с.
5. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія, 6 – 11 класи.
6. Відеоматеріали по темам курсу.